

ЧИКАГСКА ШКОЛА И РАЗВИТИЕ НА АРХИТЕКТУРАТА В КРАЯ НА XIX И НАЧАЛОТО НА XX ВЕК. ВЪЗНИКВАНЕ НА АМЕРИКАНСКИЯ ДИЗАЙН СЛЕД ГОЛЯМАТА ДЕПРЕСИЯ (1929–1939 Г.)

- *Чикагската школа в края на XIX и началото на XX век*
- *Франк Лойд Райт – творчество, концепция за органичната архитектура*
- *Американският дизайн на изделия – раждане на професията на дизайнера. Предпоставки за развитие – общество, потребителско търсене, еманципация на жените. Корени на дизайна в сценичното оформление и рекламата. Ролята на Голямата депресия от 1929 г.*
- *Стайлингът и аеродинамичният дизайн*

1. ЧИКАГСКАТА ШКОЛА В КРАЯ НА XIX И НАЧАЛОТО НА XX ВЕК

За разлика от Великобритания, която е водеща при някои традиционни жанрове на приложните изкуства (напр. керамиката и текстила), през втората половина на XIX в. в САЩ възникват нови видове механични и електро-домакински стоки. Относителното богатство и хомогенната структура на населението, за което са налице еднакви икономически условия, спомагат за развитието на масовото потребление. САЩ са първата нация, която произвежда и употребява нови изделия като прахосмукачката, шевната машина, пишещата машина, пералната машина. Там се развива "културата" на тези стоки за дома и офиса. Ранната еманципация на жените и помалкият брой на слугите след Гражданската война подтикват към растеж тези производства, играещи важна роля във всекидневния бит на хората. Това става около 75 години по-рано, отколкото в Европа.

Първоначално дизайнът на новите американски стоки е обусловен от производствения процес. Военноморският револвер на Самуел Колт през 1851 г. впечатлява британците и е пример как естетическият характер на изделието може да се определи от серийно създадените стандартизирани части. Този подход преобладава в ранното производство на всички механизирани и електробитови домакински уреди, но бива постепенно омекотен

с увеличаването на масовото потребление. Новите стоки започват да се декорират с орнаменти по повърхността. Това е стратегия за привличане на повече купувачи, които тогава са главно жени. Повлияна единствено от производствения процес и мотивирана от нуждите на пазара, американската промишленост има възможността да осигурява огромен и хомогенен пазар с уникални и модерни изделия. Затова в САЩ се появяват и първите ателиета по промишлен дизайн.

За разлика от Европа, в САЩ няма ярко изяви движения в областта на естетиката на предметите. Влиянието на движението "Изкуства и занаяти" остава ограничено, а разпространението на изделия не успява да се осъществи нито на базата на промишлеността, нито на базата на уникалното занаятчийско производство на високо ниво.

Единствено архитектурата е изразител на новите тенденции. Чикаго става център на една школа, формирана около архитекти като Даниел Бърнем, Джон Руут и Луис Съливан, които към 1890 г. вече са оформили ясно функционалистичната архитектура на небостъргачите. Луис Съливан е автор на крилатата фраза "формата следва функцията". В своето творчество той разработва типа на обществена сграда, известен като "небостъргачи първо поколение" – това са сгради на банкови и застрахователни компании, универсални магазини, оформили облика